

альних пропорцій та застосування програмно-цільового методу планування бюджетів усіх рівнів в контексті забезпечення якості бюджету та досягнення позитивних зрушень у рівні життя населення України, незалежно від території проживання.

Література:

1. Стратегічний моніторинг розвитку регіонів у січні – грудні 2011 року / Національний інститут стратегічних досліджень – К., 2012. – 49с.

Дишкант О. В.

к. е. н., доцент кафедри фінансів

СТАНОВЛЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ, ЯК СКЛАДОВОЇ ДЕРЖАВНОГО ВНУТРІШНЬОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Головним завданням державного внутрішнього фінансового контролю є забезпечення належного (законного, економічного, ефективного, результативного та прозорого) управління державними фінансами і розглядається як сукупність трьох складових: внутрішнього контролю, внутрішнього аудиту та їх гармонізації.

Базовим принципом державного внутрішнього фінансового контролю є чітке розмежування внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту. Внутрішній аудит повинен визначати, яким чином здійснюється внутрішній контроль, включаючи способи попереднього контролю.

Метою внутрішнього аудиту є надання незалежних та об'єктивних рекомендацій і консультацій, спрямованих на удосконалення діяльності органів державного і комунального сектору, підвищення ефективності процесів управління, сприяння досягненню мети такими органами.

Внутрішній аудит може проводитися централізовано – органами державної контрольно-ревізійної служби та децентралізовано – уповноваженим самотійним підрозділом, підпорядкованим безпосередньо керівництву органу державного чи комунального сектору, але функціонально незалежним від нього, в самому органі або в межах його системи управління.

ДКРС проводить аудит відповідно до Закону України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» [2].

До недавнього часу в Україні не було створено правового і методологічного забезпечення функціонування служб децентралізованого внутрішнього аудиту в органах державного і комунального сектору. Фактично в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади функціонували контрольно-ревізійні підрозділи, але їх діяльність не може ототожнюватися з проведенням внутрішнього аудиту згідно з нормами і правилами ЄС.

Згідно із статтею 26 Бюджетного кодексу України організують внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників [1].

У відповідності до вказаної статті Бюджетного кодексу України основні засади здійснення внутрішнього аудиту та порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту визначаються Кабінетом Міністрів України. Виконуючи дану норму закону, Кабінет Міністрів України затвердив Постановою від 28 вересня 2011 р. №1001 «Порядок утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади» (далі Постанова) [23].

Міністрів та керівників інших центральних органів виконавчої влади зобов'язано здійснити такі заходи:

- утворити та забезпечити функціонування структурних підрозділів внутрішнього аудиту в межах граничної чисельності працівників міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, реорганізувавши контрольно-ревізійні підрозділи;

- забезпечити проведення внутрішнього аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади;

- забезпечити організаційну і функціональну незалежність структурних підрозділів внутрішнього аудиту;

– вжити заходів до запобігання неправомірному втручанню третіх осіб у планування і проведення внутрішнього аудиту та підготовку звіту про його результати [3].

Прийняття Постанови безумовно розпочне запровадження підрозділів внутрішнього аудиту в міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади. Разом з цим, згідно її положень, підрозділи внутрішнього аудиту повинні формуватись за рахунок реорганізації контрольних ревізійних структур, як це зазначено в Постанові. Такий стан справ, на нашу думку, послабить дієвість внутрішнього контролю – одного з трьох складових державного внутрішнього фінансового контролю, як було відмічено вище.

Об'єктом внутрішнього аудиту, виходячи із вищезгаданої Постанови, є діяльність центрального органу виконавчої влади, його територіальних органів та бюджетних установ в повному обсязі або з окремих питань (на окремих етапах) та заходи, що здійснюються його керівником для забезпечення ефективного функціонування системи внутрішнього контролю (дотримання принципів законності та ефективного використання бюджетних коштів, досягнення результатів відповідно до встановленої мети, виконання завдань, планів і дотримання вимог щодо діяльності центрального органу виконавчої влади, його територіальних органів та бюджетних установ, а також підприємств, установ та організацій, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади) [3].

Для проведення внутрішнього аудиту у центральному органі виконавчої влади організовується самостійний підрозділ внутрішнього аудиту.

За рішенням керівника центрального органу виконавчої влади підрозділи утворюються в його територіальних органах та бюджетних установах в межах штатної чисельності їх працівників. У разі неможливості утворення підрозділу призначається посадова особа, якій довіряється проведення внутрішнього аудиту.

Необов'язковість формування служби внутрішнього аудиту може призвести до покладання обов'язків здійснення вказаного контрольного заходу на посадову особу, яка вже достатньо завантажена основними функціональними обов'язками. Вважаємо за доцільне передбачити в чинних

нормативних документах необхідність безальтернативного утворення підрозділ внутрішнього аудиту.

Основним завданням підрозділу є надання керівникові центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи об'єктивних і незалежних висновків та рекомендацій щодо:

- функціонування системи внутрішнього контролю та її удосконалення;
- удосконалення системи управління;
- запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів;
- запобігання виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи.

Внутрішній аудит проводиться відповідно до стандартів, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 04.10.2011 №1247 «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту» [4].

Керівник підрозділу, у відповідності до Постанови, призначається на посаду і звільняється з посади керівником центрального органу виконавчої влади, його територіального органу та бюджетної установи та може входити до складу колегії такого органу.

На нашу думку, з метою виключення обставин, які перешкоджають виконанню керівником підрозділу внутрішнього аудиту своїх обов'язків доцільно призначати та звільняти зазначену посадову особу лише керівником центрального органу виконавчої влади за погодженням з територіальними установами Держфінінспекції. Включення зазначеного керівника до складу колегії в обов'язковому порядку, підсилило би його організаційну та управлінську значимість.

Органи Держфінінспекції здійснюють контроль за станом внутрішнього аудиту шляхом оцінки якості внутрішнього аудиту у формі дослідження. Предметом оцінки якості внутрішнього аудиту є планування, організація та проведення аудиту, моніторинг виконання рекомендацій за результатами його проведення, дотримання посадовими особами підрозділів вимог стандартів та інших нормативно-правових актів з відповідних питань.

Вважаємо за доцільне уточнення порядку оцінки якості аудиту, а саме його предмету – проведення аудиту. Тому що без цього не виключається здійснення необґрунтованих повторних, за один період внутрішніх аудитів на об'єктах де вони уже проводились.

Система моральних і професійних цінностей та правил поведінки працівників внутрішнього аудиту задекларована в Кодексі етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту, який затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.09.2011 №1217 [5].

Отже, можна зробити висновок, що з прийняттям нормативних документів, що регламентують діяльність децентралізованого внутрішнього контролю, повністю виконано положення статті 26 Бюджетного кодексу, щодо визначення Кабінетом Міністрів України основних засад здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту та порядок утворення підрозділів внутрішнього аудиту.

Окремі питання організації внутрішнього аудиту, які, на нашу думку, потребують уточнення викладено в дослідженні.

Література:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року // Голос України. – 2010. – №143.
2. Закон України «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні» від 26.01.1993 №2939 – XII // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №13. – С. 110.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади» від 28 вересня 2011 р. N 1001. // Офіційний вісник України – 2011 р., №75. – С.77.
4. Наказ Міністерства фінансів України від 04.10.2011 N 1247 «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту» // Офіційний вісник України. – 2011. – №85. – С. 91.
5. Наказ Міністерства фінансів України від 29.09.2011 N 1217 «Кодекс етики працівників підрозділу внутрішнього аудиту» // Офіційний вісник України. – 2011. – №83. – С. 55.